

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

ODAP MERKEZİ KÜRESEL

BÜLTEN - 216

Ebu Zuhur Saldırısı: İsrail'in Türk Askeri Varlığı İddiası ve Ankara'nın Yalanlaması

Gazze'de "15 Maddelik Yol Haritası" Krizi

Türkiye'nin Libya Politikasında Yeni Dönem: Hafter ile Yakınlaşma ve Tek Libya Stratejisi

Rusya Tehdidi Gölgesinde Almanya ve AB'nin Güvenlik Dönüşümü

Erdoğan'dan AB Mesajı: "Önceliğimiz AB Değil" – Türkiye'nin Avrupa Perspektifinde Yeni Dönem

IKBY'ye Yönelik İHA Saldırısı: ABD-İran Rekabetinin Erbil'e Yansımaları

Denge Politikasında Kırılma: S-400 Gölgesinde Ankara-Moskova-Washington Hattı ve Ukrayna Denklemi

Okhotsk'un Kilidi: Kuril Adaları Üzerinden Rusya-Japonya Güç Mücadelesi

Filipinler'in Kanada ve Yeni Zelanda İttifaklarıyla Güvenlik Mimarisinin Yeniden İnşası

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

Ebu Zuhur Saldırısı: İsrail'in Türk Askeri Varlığı İddiası ve Ankara'nın Yalanlaması

İsrail'in 18 Ağustos 2026 tarihinde Suriye'nin İdlib kentinde bulunan Ebu Zuhur Askerî Hava Üssü'ne gerçekleştirdiği hava saldırısı, Suriye sahasındaki dengeleri sarsarak Türkiye ile İsrail arasındaki stratejik rekabeti en üst düzeye taşımıştır. İsrail kanadı, Türkiye'nin bu stratejik üssekalıcı olarak asker konuşlandırma hazırlığı içinde olduğunu ve Halep yakınlarındaki bu hareketliliğin kendi ulusal güvenliği için doğrudan bir tehdit oluşturduğunu savunarak operasyonu gerekçelendirmiştir. Bu iddiaların hemen ardından İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, Türkiye'nin Suriye'nin güneyine doğru askeri olarak yayılmasına hiçbir koşulda izin vermeyeceklerini sert bir dille ilan ederken Savunma Bakanı Israel Katz da Ankara'yı "tehlikeli maceralara" atılmaması konusunda uyararak İsrail'in askeri kararlılığının test edilmemesi gerektiğini vurgulamıştır. Ankara ise İsrail'in iddialarını çok net ve kesin bir dille yalanlayarak saldırı öncesinde veya operasyon sırasında Ebu Zuhur Hava Üssü'nde herhangi bir Türk askeri heyetinin ya da birliğinin

bulunmadığını resmi olarak açıklamıştır. Milli Savunma Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı yetkilileri, Tel Aviv'den gelen suçlamaları bölgesel gerilimi bilinçli olarak tırmandırma çabası olarak nitelendirmiş ve bu saldırıyı Suriye'nin istikrarını ve toprak bütünlüğünü sabote etmeye yönelik tehlikeli bir adım olarak değerlendirmiştir. Türkiye'nin bu sert duruşuna Suriye kanadından da destek gelmiş; Suriye Dışişleri Bakanı Esad el-Şeybani, Türk subaylarının saldırıdan birkaç gün önce eğitim ve askeri iş birliği kapsamında üssü ziyaret ettiğini doğrulamakla birlikte, bölgede kalıcı bir Türk askeri varlığı ya da üssü kurulması gibi bir niyetin kesinlikle bulunmadığını ve Suriye'nin "tek ordu" ilkesi doğrultusunda kendi askeri altyapısını geliştirmeyi hedeflediğini belirtmiştir. Bu sıcak gelişme, sahada çok ciddi bir askeri yanlış hesaplama ve doğrudan çatışma riskini beraberinde getirerek uluslararası kamuoyunda büyük bir endişe yaratmıştır. ABD'nin hem Ankara Büyükelçiliği hem de Suriye Özel Temsilciliği görevini yürüten Tom Barrack, operasyon öncesinde İsrail'in Ankara'ya hiçbir şekilde bilgilendirme yapmadığını ve İsrail savaş uçaklarının Türkiye sınır yönüne doğru gerçekleştirdiği bu ani uçuşların, Türk Silahlı Kuvvetleri'nde haklı bir askeri alarm durumuna yol açtığını ifade etmiştir. Bu durum, Nisan 2025'te Türkiye ile İsrail arasında kurulmuş olan mevcut iletişim hatlarının böylesi riskli kriz anlarında tamamen yetersiz kaldığını ve olası bir koordinasyonsuzluğun iki ülkeyi doğrudan bir sıcak çatışmanın

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

eşiğine getirebileceğini net bir biçimde gözler önüne sermiştir. Yaşanan bu tehlikeli tırmanış karşısında Amerika Birleşik Devletleri hızla devreye girerek taraflar arasında daha kurumsal ve güvenilir bir "çatışmasızlık (deconfliction) mekanizması" kurulması için yoğun bir diplomatik çaba başlatmıştır. ABD'nin İsrail Büyükelçisi Mike Huckabee, bölgedeki aktörleri korumayı amaçlayan bu mekanizmanın temellerinin atıldığını ancak askeri riskleri sıfırlamak adına acilen geliştirilmesi gerektiğini kaydederken Washington bu saldırıyı bölgesel istikrara hiçbir katkı sunmayan "gereksiz bir tırmanma" olarak nitelendirmiştir. Arka planda ise bazı kaynakların aktardığı üzere, saldırıdan sadece birkaç gün önce 14 Ağustos'ta Suriye Dışişleri Bakanı Şeybani ile İsrail Mossad Başkanı Roman Gofman arasında Türkiye'nin sahadaki olası hamlelerinin tartışıldığı gizli bir telefon trafiğinin gerçekleşmiş olması, Ebu Zuhur krizinin anlık bir operasyon olmadığını, aksine Türkiye'nin Şam üzerindeki artan askeri ve siyasi nüfuzunun İsrail tarafından uzun süredir çok yakından ve kaygıyla takip edildiğini göstermektedir.

Türkiye'nin Libya Politikasında Yeni Dönem: Hafter ile Yakınlaşma ve Tek Libya Stratejisi

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın 11-12 Ağustos 2026'da gerçekleştirdiği Trablus ve Bingazi ziyaretleri, Türkiye'nin Libya politikasında geleneksel olarak batı odaklı yürüttüğü stratejiyi, doğu aktörlerini de kapsayacak şekilde genişlettiği tarihi bir dönüşümü ifade etmektedir. Ankara, geçmişte karşı karşıya geldiği Halife Hafter ve ailesi de dahil olmak üzere ülkenin doğusundaki askeri ve siyasi figürlerle doğrudan temas kurarak Libya'nın iki tarafına da aynı anda erişebilen az sayıdaki küresel güçten biri hâline gelmiştir. Bu çoklu konumlanma yaklaşımı, Türkiye'nin mevcut kazanımlarını korurken çatışma sonrası kurulacak yeni siyasi mimaride de vazgeçilmez bir oyun kurucu olarak kalmasını amaçlamaktadır. Bu köklü politika değişikliğinin zeminini hazırlayan en kritik bölgesel gelişme, Türkiye ile Mısır arasında yaşanan normalleşme süreci ve bölgesel konularda gelişen işbirliğidir. Geçmişte Libya'da karşıt kampları destekleyen Ankara ve Kahire'nin doğrudan rekabet yerine uzlaşmayı seçmesi, Fidan'ın Libya turunun hemen ardından Mısır'a geçmesiyle somutlaşmıştır. Bu bölgesel yumuşama, ABD'nin 2026 yılında Massad Boulos liderliğinde başlattığı ve Libya'daki güvenlik, siyaset ve ekonomi kurumlarını tek çatı altında birleştirmeyi hedefleyen üç ayaklı istikrar planıyla da doğrudan uyum göstermektedir. ABD'nin Libya'da desteklediği bu üç ayaklı istikrar planı ise güvenlik, siyaset ve ekonomi alanlarında kurumsal bütünleşmeyi hedeflemektedir. ABD Başkanı Donald Trump'ın Arap ve Afrika İşlerinden Sorumlu Kıdemli Danışmanı Massad Boulos tarafından gündeme getirilen bu plan, doğu ve batıdaki rakip siyasi ve güvenlik yapılarını ortak bir çatı altında birleştirerek

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

Libya'daki kurumsal bölünmeyi aşmayı amaçlamaktadır. Planın ilk ayağını, ülkenin parçalı güvenlik yapılarının ve silahlı güçlerinin daha bütünleşik bir ulusal güvenlik mimarisi altında birleştirilmesi; ikinci ayağını, rakip siyasi kurumların ortak bir siyasi yapı içerisinde uzlaştırılması ve nihayetinde seçimlere giden yolun açılması; üçüncü ayağını ise petrol gelirleri başta olmak üzere ekonomik kaynakların daha bütüncül ve ortak bir yönetim mekanizmasına kavuşturulması oluşturmaktadır. Bu yönüyle plan, yalnızca yeni bir hükümet kurulmasını değil, Libya'nın bölünmüş güvenlik, siyasi ve ekonomik kurumlarının yeniden bütünleştirilmesini hedefleyen kapsamlı bir yeniden yapılanma girişimi niteliğindedir. Bu girişimin ABD açısından temel amaçları ise Libya'daki istikrarı sağlayarak petrol üretimi ve Amerikan enerji yatırımları için daha güvenli bir ortam oluşturmak, bu bölgede Rusya'nın etkisini sınırlamak ve Akdeniz'deki stratejik konumunu güçlendirmektir. Türkiye-Hafter yakınlaşmasının Türkiye açısından stratejik önemi, 2019 yılında Trablus hükümetiyle imzalanan deniz yetki alanları mutabakatının geleceğini garanti altına alma potansiyelidir. Bingazi'deki aktörlerin ve doğu yönetiminin de bu anlaşmayı zımnen veya resmen kabul etmesi, Yunanistan, GKRY ve İsrail'in Doğu Akdeniz'deki tek taraflı iddialarını zayıflatacak ve Türkiye'nin deniz sınırlarındaki hukuki tezlerini güçlendirecektir. Dolayısıyla Ankara'nın yeni Libya hamlesi, sadece bu ülkenin iç dengeleriyle sınırlı kalmayıp Doğu Akdeniz'deki enerjikaynakları, deniz ulaşım yolları ve jeopolitik üstünlük mücadelesiyle doğrudan bağlantılıdır.

Ekonomik ve kurumsal boyutta ise bu strateji, Libya'nın petrol kaynaklarının istikrarlı biçimde işletilmesi ve yeniden yapılanma sürecinde Türkiye'nin ekonomik ve güvenlik alanındaki etkisinin artırılması hedeflerine dayanmaktadır. Ankara, enerji, altyapı ve müteahhitlik projelerinde Türk şirketlerinin rolünü genişletmenin yanı sıra, Libya'daki güvenlik kurumlarının birleşmesi halinde eğitim ve savunma alanındaki mevcut işbirliğini yeni ulusal güvenlik yapısına taşımayı amaçlamaktadır. Bu nedenle “tek Libya” yaklaşımı, Türkiye açısından yalnızca siyasi bütünlüğün desteklenmesi değil, Libya'nın gelecekteki ekonomik ve güvenlik düzeninde kalıcı bir aktör olma ve Doğu Akdeniz'deki stratejik konumunu güçlendirme arayışıdır.

Erdoğan'dan AB Mesajı: “Önceliğimiz Değil” — Türkiye'nin Avrupa Perspektifinde Yeni Dönem

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 17 Ağustos 2026'da Al Jazeera Arapça kanalına verdiği mülakatta Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine ilişkin açıklamaları, Ankara-Brüksel ilişkilerinin geleceği açısından dikkat çekici bir mesaj ortaya koymuştur. Erdoğan'ın “Biz yine Avrupa Birliği'ne katılmayı düşünüyoruz. Alırlarsa

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

ne âlâ, almazlarsa ne âlâ. Bizim için önceliğimiz Avrupa Birliği değil” ifadeleri, Türkiye’nin tam üyelik hedefinden tamamen vazgeçtiğini değil, bu hedefin dış politika gündemindeki ağırlığının yeniden tanımlandığını göstermektedir. Ankara açısından AB artık dış politikanın merkezindeki tek stratejik hedef olmaktan ziyade, çok yönlü dış politika içerisinde değerlendirilen aktörlerden biri olarak konumlandırılmaktadır. Bu söylem değişiminin arka planında Türkiye’nin uzun süredir devam eden ancak ilerleme kaydetmeyen üyelik süreci bulunmaktadır. Türkiye 1999 yılında aday ülke statüsü kazanmış, tam üyelik müzakereleri ise 2005’te başlamıştır. Ancak demokratik standartlar, hukuk devleti, temel haklar, Kıbrıs meselesi ve bazı AB ülkelerinin siyasi tutumları nedeniyle süreç büyük ölçüde tıkanmıştır. Erdoğan’ın açıklaması, Ankara’nın artık Brüksel’den gelecek adımları bekleyen bir pozisyon yerine, üyelik gerçekleşse de gerçekleşmese de kendi stratejik önceliklerini sürdürebileceği bir yaklaşımı benimsediğine işaret etmektedir. Erdoğan’ın “Kaybeden siz olursunuz, Türkiye olmaz” mesajı da bu yaklaşımın temelini ortaya koymaktadır. Türkiye, NATO üyeliği, Karadeniz’deki konumu, Boğazlar üzerindeki stratejik rolü, Orta Doğu’daki etkisi, enerji ve ulaştırma koridorlarındaki konumu, göç yönetimindeki kapasitesi ve savunma gücü nedeniyle Avrupa güvenliği açısından önemli bir aktör konumundadır. Özellikle Rusya-Ukrayna savaşı sonrasında Avrupa güvenlik mimarisinin yeniden şekillenmesi, Türkiye’nin jeopolitik önemini daha görünür hale getirmiştir. Bu

nedenle Ankara’nın AB üyelik sürecindeki siyasi tıkanıklığa rağmen savunma, enerji, ulaştırma, göç ve güvenlik alanlarında Avrupa ile iş birliğini sürdürmesi beklenmektedir. Açıklama aynı zamanda Türkiye’nin çok yönlü dış politika anlayışını da yansıtmaktadır. Ankara son dönemde Avrupa ile ilişkilerini sürdürürken ABD, Körfez ülkeleri, Orta Doğu ve Asya’daki aktörlerle de stratejik ilişkilerini geliştirmektedir. Erdoğan’ın ABD Başkanı Donald Trump ile F-35 sürecine ilişkin değerlendirmeleri, Türkiye’nin Batı ile ilişkilerini yalnızca AB üyeliği üzerinden tanımlamadığını göstermektedir. Benzer şekilde 7 Ağustos’ta Türkiye, Suudi Arabistan ve Pakistan arasında imzalanan Mekke Ortak Savunma Anlaşması ve Mısır’ın bu yapıya katılabileceğine ilişkin mesajlar, Ankara’nın bölgesel güvenlik alanındaki girişimlerinin Avrupa sınırlarının ötesine uzandığını göstermektedir. Ekonomik açıdan siyasi söylemdeki bu değişimin Türkiye-AB ilişkilerinde doğrudan bir kopuş yaratması beklenmemektedir. Avrupa Birliği, Türkiye’nin en önemli ticaret ortaklarından biri olmayı sürdürürken Gümrük Birliği ekonomik ilişkilerin temel kurumsal çerçevesini oluşturmaktadır. Ticaret, yatırımlar, tedarik zincirleri ve enerji bağlantıları iki taraf arasında güçlü bir karşılıklı bağımlılık yaratmaktadır. Bu nedenle AB üyeliğinin öncelik olmaktan çıkarılması, ekonomik ilişkilerin zayıflatılmasından ziyade siyasi üyelik hedefinden bağımsız daha pragmatik bir iş birliği modelinin güçlenmesi anlamına gelebilir. Göç, enerji ve güvenlik başlıkları da bu yeni ilişkinin temel unsurları olacaktır.

Türkiye'nin Avrupa'nın düzensiz göç yönetimindeki stratejik konumu ve Karadeniz ile Orta Doğu arasındaki jeopolitik rolü, Ankara-Brüksel ilişkilerinin önemini korumasını sağlayacaktır. Buna karşılık AB açısından Türkiye'nin üyelik perspektifinden daha fazla uzaklaşması, Brüksel'in Ankara üzerindeki siyasi ve kurumsal etkisinin azalması riskini beraberinde getirebilir. Böyle bir durumda ilişkilerin daha fazla karşılıklı çıkar ve somut iş birliği alanları üzerinden yürütülmesi mümkün olacaktır. Erdoğan'ın "AB bizim için öncelik değil" açıklaması, Türkiye'nin Avrupa perspektifini tamamen terk etmesinden ziyade, Avrupa Birliği üyeliğine yüklediği stratejik önceliği değiştirdiğini göstermektedir. Ankara üyelik kapısını kapatmamakta, ancak üyelik gerçekleşmediği takdirde kendi bölgesel ve küresel hedeflerinden vazgeçmeyeceğini ortaya koymaktadır. Bu yaklaşım, Türkiye-AB ilişkilerinin geleceğinde tam üyelik perspektifinden çok ekonomik karşılıklı bağımlılık, güvenlik, enerji, göç ve jeopolitik çıkarların belirleyici olduğu daha pragmatik bir dönemin öne çıkabileceğine işaret etmektedir.

Denge Politikasında Kırılma: S-400 Gölgesinde Ankara-Moskova-Washington Hattı ve Ukrayna Denklemi

17 Ağustos 2026 tarihi itibarıyla Türkiye, Rusya ve ABD üçgenindeki jeopolitik dengeleri sarsan ve Ankara'nın sürdürdüğü "aktif tarafsızlık" politikasını kritik bir sınavla baş başa bırakan yeni bir kriz meydana gelmiştir. ABD Kongresi'nin ağustos ayı tutanaklarına yansıyan ve Türkiye'nin Ukrayna'ya aralarında M39 ATACMS taktik balistik füzeleri ile M270 çok namlulu roketatar sistemlerinin de bulunduğu Amerikan menşeli ağır mühimmatları transfer etmek için Washington'dan izin istediği iddiası, Moskova nezdinde son derece sert bir tepkiyle karşılanmıştır. Bir yandan Rusya ile S-400, Akkuyu ve enerji ortaklıkları yürütülürken, diğer yandan Batı ve NATO ile stratejik hizalanmayı güçlendirme potansiyeli taşıyan bu hamle; Moskova'nın Ankara'dan resmi izahat talep etmesine ve taraflar arasındaki karşılıklı güvenin zedelendiğine dair açık uyarılarda bulunmasına yol açmıştır. Türkiye ile Rusya arasında S-400 hava savunma sistemlerinin geleceğine dair pazarlıklar ve stratejik temaslar devam ederken ortaya çıkan balistik füze krizi, Türk dış politikasındaki en hassas fay hatlarından birini harekete geçirmektedir. Ankara, ABD Kongresi'nin onayını gerektiren bu mühimmat transferi hamlesiyle Washington nezdinde F-16/F-35 tedarik süreçlerini ve CAATSA yaptırımlarının yarattığı pürüzleri aşmayı, aynı zamanda NATO içerisindeki stratejik müttefiklik

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

profilini güçlendirmeyi hedeflemektedir. Buna karşın Moskova penceresinden bakıldığında, S-400 sistemlerinin tedarikçisi konumundaki Rusya, Türkiye'nin Ukrayna'ya M39 ATACMS gibi yüksek yıkım gücüne sahip balistik füzeleri aktarmasına önayak olmasını, iki ülke arasındaki pragmatik ortaklık zeminine ve karşılıklı güvene vurulmuş ağır bir darbe olarak değerlendirmektedir. Bu durum, Ankara'nın Batı ile ilişkilerini restore etme girişimlerinin, Rusya ile yürütülen hassas güvenlik ve enerji dengelerini ciddi bir kriz riskine sürüklediğini açıkça göstermektedir. Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Mariya Zaharova'nın "Pandora'nın kutusu açıldı" ve "karşılıklı güven zedelenmektedir" yönündeki açıklamaları, Moskova'nın konuyu sıradan bir diplomatik sürtüşme olarak değil, doğrudan kendi ulusal güvenliğine ve ikili ilişkilere yönelik ağır bir tehdit olarak algıladığını göstermektedir. Bununla birlikte Zaharova'nın "sağduyuyla yaklaşmak için halen zaman vardır" ifadesi, Kremlin'in köprüleri tamamen yıkmaktan ziyade, ABD Kongresi'nin nihai karar tarihi olan 21 Ağustos öncesinde Ankara üzerinde güçlü bir caydırıcı diplomatik baskı mekanizması kurmayı hedeflediğini ortaya koymaktadır. ABD Kongresi'nin mühimmat transferine onay vermesi halinde Moskova'nın; turizm, gıda ticareti, enerji sevkiyatı ve Suriye ile Güney Kafkasya gibi sahalardaki denklemler üzerinden Türkiye'ye karşı açık ya da örtülü yaptırım mekanizmalarını devreye sokması kaçınılmaz görülmektedir. Öte yandan, krizin derinleşmesini

engellemek adına Ankara veya Washington'ın transfer şartlarında revizyona gitmesi ya da süreci zamana yayması, diplomatik tansiyonu geçici olarak düşürebilecek bir diğer olasılıktır. Sonuç olarak bu kriz, Türkiye'nin Ukrayna denkleminde yalnızca kolaylaştırıcı bir arabulucu değil, NATO'nun Doğu kanadını aktif biçimde destekleyen stratejik bir aktör olma yönündeki eğilimini netleştirmekte; buna paralel olarak Ankara-Moskova hattındaki pragmatik denge siyasetini sürdürülebilirliğin sınırlarına yaklaştırmaktadır.

Gazze'de "15 Maddelik Yol Haritası" Krizi

Trump yönetiminin geçen ay kamuoyuna sunduğu 15 maddelik Gazze planı, uygulama aşamasında ciddi bir tıkanma noktasına girdi. Netanyahu, planı geçen hafta açıkça reddederek İsrail'in en yakın müttefiki olan Trump yönetimine karşı nadir görülen bir kamuoyu meydan okumasıyla hareket etti. Netanyahu, İsrail ordusunun Hamas tamamen ve doğrulanabilir şekilde silahsızlandırılmadan Gazze'den çekilmeyeceğini vurguladı. Bu tutum, aslında ateşkes mimarisinin en kırılgan noktasını gözler önüne serdi. Silahsızlandırma ile

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

topraklardan çekilmenin zamanlaması konusunda taraflar arasında temel bir uzlaşmazlık var. Hamas tarafı söz konusu uzlaşmazlıkta silahsızlanacağını belirtmekle birlikte bunun için önce İsrail'in saldırılarını durdurması ve Gazze'den çekilmeye başlaması gerektiğini savunuyor. Diplomatik trafiğin son halkası, Kushner ve Board of Peacedirektörü Mladenov'un Mısır'ın El-Alamein kentinde Hamas heyetiyle bir araya gelmesiydi. Kushner, Mısır'ın Akdeniz kıyısındaki El-Alamein kentinde Hamas lideri Halil el-Hayya ile görüştü. Görüşmeye Board of Peace'in üst düzey temsilcileri Mladenov ve Tony Blair ile Mısır, Katar ve Türkiye'den üst düzey diplomatlar da katıldı. Kushner'ın bu temasta somut ve doğrulanabilir adımlar talep ettiği, Gazze'nin bir daha asla terörün kaynağı olamayacağı mesajını ilettiği aktarıldı. Görüşmenin ardından Kushner, Mladenov ve Blair ile birlikte Netanyahu'yla buluşmak üzere İsrail'e geçti. Bu tabloyu uluslararası ilişkiler açısından anlamlı kılan üç unsur öne çıkıyor. Birincisi, arabuluculuk mekanizmasının meşruiyet krizi. Board of Peace'in İsrail'e "tam silahsızlanmaya kadar çekilme zorunluluğu yok" güvencesi vermesi, planın orijinal metnindeki aşamalı çekilme taahhüdünü fiilen aşındırıyor ve Hamas nezdinde güven bunalımı yaratıyor. İkincisi, bölgesel cephenin konsolidasyonu. Türkiye, Ürdün, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Pakistan ve Endonezya'nın da aralarında bulunduğu sekiz ülke, İsrail'in planı reddetmesini kınayan ortak

bir bildiri yayımladı ve barışı engellemekten doğrudan sorumlu tutulması gerektiğini belirtti. Bu, İsrail'in normalleşme sürecinde kazandığı diplomatik sermayeyi riske atan bir Sünni-Arap-Müslüman blok tepkisidir. Üçüncüsü, Washington'ın kendi müttefikini disipline etme kapasitesinin sınındığı bir an olması. Trump yönetimi planı bitmiş bir anlaşma gibi sunmuşken, Netanyahu'nun açık reddi, ABD'nin bölgesel nüfuzunun İsrail iç siyaseti karşısında ne ölçüde bağlayıcı olduğunu sorgulatıyor. Sonuç olarak El-Alamein görüşmeleri bir çözümden çok, çöküşü erteleme girişimi olarak okunabilir. Silahsızlanma çekilme sekansı üzerindeki anlaşmazlık çözülmediği sürece, ateşkes kırılğan bir statükoya, Board of Peace ise sınırlı icra gücüne sahip sembolik bir kuruma dönüşme riski taşıyor.

Rusya Tehdidi Gölgesinde Almanya ve AB'nin Güvenlik Dönüşümü

Almanya'da zorunlu askerlik tartışmasının yeniden gündeme gelmesi, Berlin'in yalnızca personel açığını kapatma arayışı değil, Avrupa güvenlik mimarisindeki daha geniş dönüşümün

bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Her ne kadar “Soğuk Savaş” sonrası dönemde Avrupa kamuoyundaki yaygın kanaat benzer bir askeri-siyasi tehlikenin oluşmayacağı ve bu hususlarda bir rahatlamaya gidileceğini düşünmüş olsa da özellikle 2010’lar ile hem Orta Doğu hem de Doğu Avrupa’daki siyasi krizler ve askeri müdahaleler bu görüşün yıkılmasına sebep oldu. 2014’te Kırım’ın Rusya tarafından ilhakı ve Ukrayna’nın doğusunda yaşanan ve Rusya’nın direkt ve indirekt olarak desteklediği Rus paramiliter örgütleri ve Rus milliyetçisigrupların varlığı ve artan Rus yayılmacılığı Avrupa-Atlantik güvenlik sistemine bir “meydan okuma” olarak çoktan tartışılmış olsa da Avrupa bağlamında 2022 yılında patlak veren Rusya-Ukrayna Savaşı olmuştur. Başka bir deyişle 2014 Avrupa-Atlantik hattı için tehdit ve güvenlik sorunlarının yeniden gündeme geldiği bir sene olmuşken 2022 bu hattın güvenlik meselelerine karşı aktif olarak istişare ettiği ve inisiyatif aldığı bir dönemin kapısını açmıştır. Bu koşullar altında Avrupa kamuoyunda ve belli başlı siyasi çevrelerde özellikle AB üyesi ve Batı yanlısı siyasi-ekonomik düzleme entegre olmuş devletlerin askere alım, askeri eğitim ve silah-teknoloji bazlı askeri kapasitesinin arttırılması ve yönetilmesi hususunda ciddi adımların atılması gerektiği aşikardır. Temmuz ayında Türkiye’de gerçekleşen son NATO zirvesi de NATO’nun artık üye devletlerden yalnızca yıllık harcama kotasını tutturması ve askeri çalıştaylarına katılması gibi artık “yüzeysel” sayılabilecek

konular yerine savunma sanayi üretim kapasitesinin arttırılması, askeri ve teknolojik operasyon gücünün arttırılması gibi konularda atılımlar beklediğini gözler önüne sermiştir. Almanya’da tekrar askere alım ve zorunluk askerlik tartışmalarının alevlenmesi de bu bağlamda uluslararası zeminde örnek teşkil edebilecek ve ulusal düzeyde aktif güvenlik tehditlerine dair kamuoyunun dikkatini çekecek bir hamledir. Bu hamlenin Alman savunma sanayisinde yapılacak yeni atılımların da habercisi olduğunu söylemek mümkün. Tabii bu noktada Almanya ve bazı muhtelif diğer ülkelerin savunma sanayisi alanında yaptıkları atılımları sadece uzun vadeli askeri yatırımlar ve jeopolitik hedeflerin ötesinde özellikle 2010’lardan beri sanayisi daralan ve ekonomik gerileme eşiğinde olan AB ülkelerinin bir sanayi atılımı ve iktisadi gelişim hamlesi olarak da okumak daha doğru olacaktır. Tüm bunların ışığında Avrupa kamuoyunda hâkim olan ve uzun bir süre hâkim olacağını düşünülen, Soğuk Savaş sonrası güvenlik düzeninin yıkıldığı ve bu doğrultuda kolektif ve bireysel bazda ülkelerin askeri eğitim ve savunma sanayisi hususunda ciddi atılımlar yapmaya hazırlandığı öngörülebilir.

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

IKBY'ye Yönelik İHA Saldırısı: ABD-İran Rekabetinin Erbil'e Yansımaları

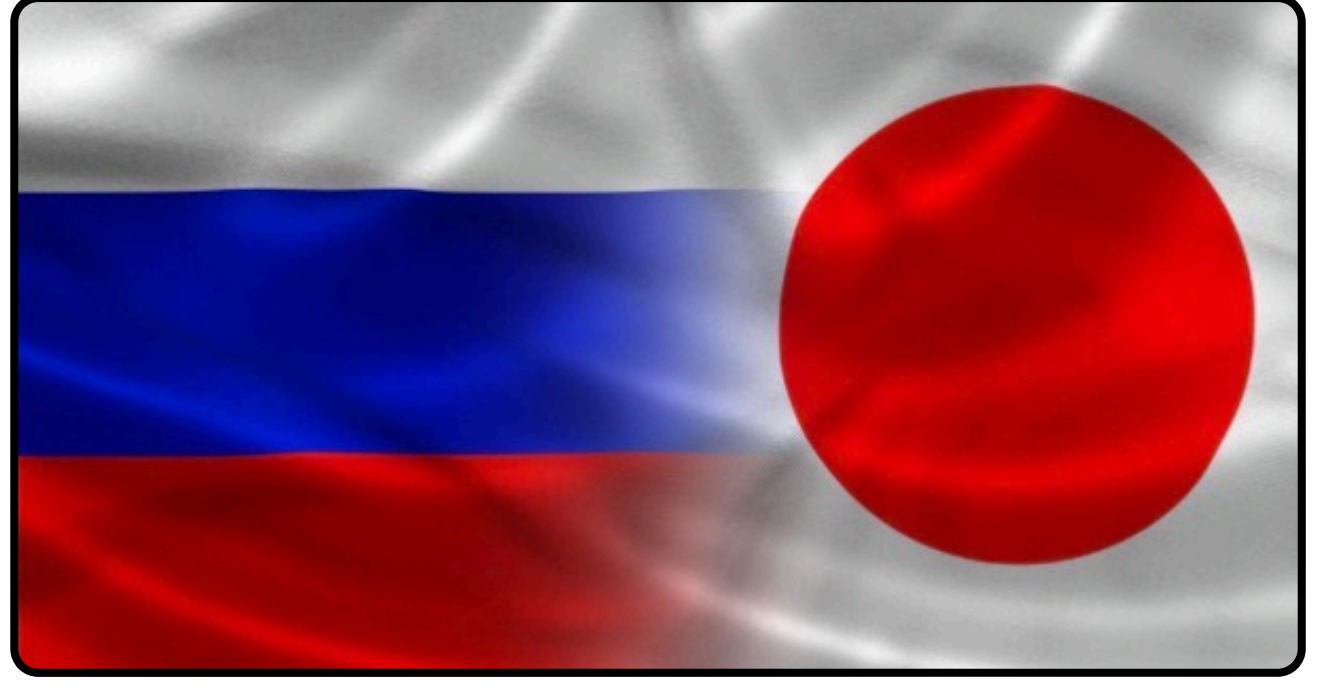
Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi (IKBY) Başbakanı Mesrur Barzani'nin özel ofisi ile Bölgesel Güvenlik Konseyi Başkanı'nın Pirmam'daki konutu, 17 Ağustos 2026'nın erken saatlerinde kamikaze insansız hava araçlarıyla hedef alınmıştır. IKBY Terörle Mücadele Genel Müdürlüğü, saldırıda İran topraklarından fırlatıldığı belirtilen Hadid-110 tipi iki insansız hava aracının kullanıldığını açıklamış ve olayın Irak'ın egemenliğinin ihlali anlamına geldiğini belirterek saldırıyı kınamıştır. Saldırıda herhangi bir can kaybı veya yaralanma yaşanmadığı bildirilmiştir. Bununla birlikte saldırının sorumluluğu konusunda taraflar arasında görüş ayrılığı bulunmaktadır. IKBY makamları saldırının İran tarafından gerçekleştirildiğini ileri sürerken, İran yönetimi bu suçlamayı reddetmiştir. Bu nedenle saldırının İran tarafından gerçekleştirildiği mevcut bilgiler ışığında kesinleşmiş bir olgu olarak değil, IKBY tarafından ileri sürülen bir iddia olarak değerlendirilmelidir. Saldırının zamanlaması, olayın bölgedeki diplomatik gelişmelerle birlikte değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır.

Saldırıdan bir gün önce, 16 Ağustos 2026'da, Amerikan haber sitesi Axios tarafından yayımlanan bir haberde, Trump yönetiminin Mayıs 2026'da İran Devrim Muhafızları Ordusu (IRGC) ile gizli bir iletişim kanalı kurduğu iddia edilmiştir. Habere göre bu temaslarda IKBY Başkanı Neçirvan Barzani aracı bir rol üstlenmiş ve Devrim Muhafızları Komutanı General Ahmed Vahidi ile şifreli iletişim kanalları üzerinden görüşmüştür. Ayrıca tarafların Erbil'de gizli bir yüz yüze görüşme gerçekleştirmeyi planladıkları ancak İran tarafının Erbil'de İsrail istihbarat unsurlarının bulunduğuyla ilişkin güvenlik endişeleri nedeniyle bu görüşmeye sıcak bakmadığı aktarılmıştır. Bu gelişmeler birlikte değerlendirildiğinde, 17 Ağustos'taki saldırının yalnızca askeri boyutuyla değil, aynı zamanda IKBY'nin ABD-İran ilişkilerindeki konumuyla birlikte ele alınması mümkündür. Ancak saldırı ile 16 Ağustos'ta yayımlanan diplomatik temas haberleri arasında doğrudan bir nedensellik bulunduğunu söylemek için yeterli kanıt bulunmamaktadır. Bununla birlikte saldırının, ABD ile İran arasında IKBY üzerinden yürütüldüğü iddia edilen gizli diplomatik temasların kamuoyuna yansımalarının hemen ardından gerçekleşmiş olması, olayın siyasi boyutunun da tartışılmasına neden olmuştur. Özellikle Neçirvan Barzani'nin ABD ile İran daha görünür hale getirilmiştir. IKBY uzun süredir ABD ile güvenlik ve siyasi ilişkilerini sürdürürken aynı zamanda komşusu İran ile de ekonomik, siyasi ve güvenlik ilişkilerini korumaya çalışmaktadır. Bu nedenle Erbil, bölgesel aktörler arasındaki

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

rekabetin doğrudan dışında kalmaya çalışsa da söz konusu rekabetten etkilenebilecek stratejik bir konuma sahiptir. Rudaw tarafından aktarılan verilere göre, çatışmaların başlamasından bu yana IKBY topraklarına yönelik saldırılarda 32 kişi hayatını kaybetmiş, 154 kişi yaralanmıştır. Bölgede Amerikan askeri unsurlarının, yabancı enerji şirketlerinin ve İran karşıtı Kürt muhalif grupların bulunması, Erbil ve çevresini ABD-İran rekabetinin kesiştiği stratejik alanlardan biri hâline getirmektedir. Bu nedenle IKBY, çatışmanın doğrudan tarafı olmaktan kaçınmasına rağmen ABD, İran ve bölgedeki diğer aktörler arasındaki rekabetten doğrudan etkilenebilen kırılgan bir güvenlik ortamında bulunmaktadır. Yaşanan bu gelişme Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin bölgesel güç rekabeti içerisindeki kırılgan konumunu bir kez daha ortaya koymuştur. Saldırının zamanlaması, Erbil'in Washington ve Tahran arasındaki temaslarda üstlendiği olası arabulucu rolünün beraberinde getirdiği güvenlik risklerini görünür hâle getirmiştir. Bu durum, IKBY'nin bir yandan ABD ile stratejik ilişkilerini sürdürürken diğer yandan İran'ın güvenlik kaygılarını ve bölgesel hassasiyetlerini gözetmesini giderek daha güç hâle getirmektedir. Bu çerçevede IKBY'nin güvenlik kapasitesini güçlendirmeye, sınır ve hava sahası güvenliğini artırmaya ve bölgesel aktörlerle çok taraflı diplomatik ilişkilerini çeşitlendirmeye yönelmesi gerekmektedir.

Okhotsk'un Kilidi: Kuril Adaları Üzerinden Rusya-Japonya Güç Mücadelesi

13 Ağustos 2026 tarihinde Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in ihtilaflı Kuril Adaları'ndan İturup'a gerçekleştirdiği ziyaret; Moskova ile Tokyo hattında İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana çözilemeyen egemenlik krizini yeniden alevlendirmiştir. Tokyo yönetiminin sert diplomatik protestosuna Kremlin'in aynı sertlikle karşılık vermesi II. Dünya Savaşı'nı resmen bitiren nihai bir barış antlaşmasının dahi imzalanamadığı iki ülke ilişkilerinde diplomasi masasının bir kez daha devrildiğini göstermektedir. Sadece tarihsel ve hukuki bir mülkiyet tartışması olmanın ötesinde Okhotsk Denizi'ni Pasifik Okyanusu'na bağlayan askeri geçitleri; zengin hidrokarbon ve maden kaynaklarını bünyesinde barındıran bu stratejik ada zinciri, Ukrayna Savaşı sonrası Batı blokuyla bütünleşen Japonya ile Pasifik'teki askeri varlığını pekiştirmeye çalışan Rusya arasındaki çok kutuplu güç mücadelesinin tam merkezinde yer almaktadır. Kuril Adaları'ndaki fiili durum, Rusya'nın küresel jeopolitikte uyguladığı toprak

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

edinimi ve egemenlik alanını genişletme stratejisinin Doğu Asya ölçeğindeki en köklü yansımalarından birini oluşturmaktadır. Moskova yönetimi II. Dünya Savaşı'nın son günlerinde askeri kontrol altına aldığı bu adaları; zaman içerisinde idari, askeri ve ekonomik açıdan entegre ederek “geçici bir işgal” durumundan çıkarıp “kalıcı egemenlik sahasına” dönüştürmektedir. Özellikle Ukrayna krizinde öne çıkan ve sahadaki askeri varlığı anayasal güvenceler ile destekleyerek geri dönülemez fiili durumlar yaratma stratejisi, Kuril Adaları'nda da sistematik biçimde yürütülmektedir. Putin'in bölgeye gerçekleştirdiği son üst düzey ziyaret ve adadaki askeri tahkimatın artırılması, Rusya'nın bu topraklardan geri adım atmayacağını ilan etmekte; böylelikle askeri güç yoluyla sağlanan kontrolün zamanla hukuki müzakere zeminini tamamen ortadan kaldırmasını hedeflemektedir. Bu durum, Doğu Asya'da sınırların güç kullanılarak değiştirilemeyeceği yönündeki uluslararası ilkeleri aşındırmakta ve Rusya'nın Pasifik'teki egemenlik iddialarını kalıcı bir gerçeklik haline getirme arayışını derinleştirmektedir. Kuril Adaları üzerindeki kilitlenme, yalnızca iki ülke arasındaki sınır anlaşmazlığından ibaret olmayıp Asya-Pasifik bölgesinde derinleşen bloklaşmanın doğrudan bir sonucudur. Japonya'nın Ukrayna Savaşı sonrasında Batı ittifakıyla hareket ederek Rusya'ya yönelik yaptırımlara katılması, Moskova ile barış masasını fiilen devirmiştir. Rusya ise ABD- Japonya askeri ortaklığının

Doğu Asya'daki nüfuzunu dengelemek amacıyla adaları anayasal güvencelerle tahkim etmekte ve bölgesel askeri varlığını sağlamlaştırmaktadır. Mevcut durumda adaların statüsüne dair anayasal engeller, Pasifik'teki stratejik rekabet ve tarafların tavizsiz tutumları bir arada değerlendirildiğinde; orta ve uzun vadede diplomatik bir çözüm ihtimali zayıflamakta, Kuril Adaları hattındaki gerilimin bölgesel güvenlik mimarisini şekillendiren kalıcı bir kriz sahası olarak varlığını sürdüreceği öngörülmektedir.

Filipinler'in Kanada ve Yeni Zelanda İttifaklarıyla Güvenlik Mimarisinin Yeniden İnşası

Çin'in Güney Çin Denizi'ndeki artan gri bölge stratejileri ve hegemonik iddiaları, Hint-Pasifik bölgesinin güvenlik denklemini köklü bir biçimde değiştirmektedir. Bölgesel güç dengesinin istikrarsızlaştığı bu konjonktürde Filipinler, geleneksel ittifak yapılarının ötesine geçerek Filipinler Silahlı Kuvvetleri'nin (AFP) savunma kapasitesini ve harbe hazırlık seviyesini artırma yoluna gitmektedir. Manila yönetiminin son dönemde Kanada ve Yeni Zelanda ile imzaladığı Ziyaretçi Kuvvetler Anlaşmaları (VFA) ve

Savunma İş Birliği Anlaşmaları (DCA), neorealist kural tabanlı düzen arayışının ve güç dengesi mekanizmasının somut birer tecellisidir. Neorealizm perspektifinden bakıldığında, uluslararası sistemin anarşik yapısı devletleri kendi güvenliklerini sağlamak adına dışsal dengeleme stratejilerine yöneltmektedir. Filipinler, Çin ile arasındaki askeri ve ekonomik asimetriyi tek başına kapatamayacağının bilincinde olarak, çok taraflı askeri diplomasiyi bir vizyon haline getirmiştir. Kanada ile hayata geçirilen Savunma İş Birliği Anlaşması ve Yeni Zelanda ile müzakereleri tamamlanan Kuvvetlerin Karşılıklı Statüsü Anlaşması (SOFA), Manilla'ya yalnızca teknik teçhizat veya eğitim desteği sağlamakla kalmamakta aynı zamanda Hint-Pasifik'teki güvenlik mimarisini küçük çaplı çok taraflı ağlarla sağlamlaştırmaktadır. Atılan adımlarla Filipinler Devlet Başkanı Ferdinand Marcos Jr.hükümetinin izlediği bu yol, ülkedeki güvenlik modelinin ağ tabanlı, çok katmanlı bir güvenlik yapısına evrildiği görülmektedir. Kanada'nın Bölgesel Su stü Gemileri Birlikte Çalışabilirlik programları ve Yeni Zelanda'nın deniz güvenliği ile savunma lojistiğindeki tecrübesi, AFP'nin asimetrik harbe hazırlık konseptini bütünleştirmektedir. Bu durum, liberal kurumsallaşmanın deniz hukuku sözleşmeleri (BMDHS/UNCLOS) üzerindeki vurgusuyla birleştiğinde, Çin'in bölgesel revizyonizmine karşı uluslararası hukuka dayalı bir caydırıcılık alanı inşa etmektedir. Kanada ve Yeni Zelanda ise bu

hamlelerle, Çin ile doğrudan bir askeri çatışmaya girmeden, normatif güçlerini ve askeri uzmanlıklarını Güneydoğu Asya'ya ihraç etmektedir. Kanada Savunma Bakanı Bill Blair ve Yeni Zelanda Savunma Bakanı Judith Collins tarafından yürütülen bu diplomasi, Anglo-Sakson güvenlik ağının (ANZUS, Five Eyes, AUKUS) Güneydoğu Asya Uluslar Birliği (ASEAN) coğrafyasıyla entegre edilmesini hızlandırmaktadır. Manila'nın bu stratejisi, savunma modernizasyonunu hızlandırırken, AFP'nin doktrinel olarak iç güvenlik odaklı yapıdan küresel deniz alanı farkındalığına geçişini mühürlemektedir. Sonuç olarak Filipinler, Kanada ve Yeni Zelanda ile kurduğu bu yeni askeri angajmanlarla Hint-Pasifik'teki kuvvetler dengesini yeniden şekillendirmekte, güç dengesizliğini normatif ve askeri ortaklıklarla aşmaya çalışmaktadır.